

1-6

Short History II

K34/11

Ditaba tša ba xa Dibane

S.49

PP 1-6

49(3)

indexes

Rec. 8/38

by M.S. Ledwaba

Baxa Dibane history.

Dibane yo xo rētwaro ka yēna mo, ke morwa wa kxosi ya Matēbēlē Sebasa morw'a Maraba wa pele. Mon'axwe o' be a klatlama mohumaxadi yo mo xolo. Xo vile ka lapeng le lexolo xa xo bēlēxwa Maraba II, ka xo le le klatlamaxo xwa bēlēxwa Dibane.

Monna yo xo kwala xwe ka mo sexaxesōpe sepelaxo ka nthse, o' neilwe seripe sa sethiaba xo se buša. Byale xo thwe monna yo e be e le manna-tau, a na le boale byo be makatsaxo. Sethiaba na seo sa xaxwa le sōna sa sefite hudu mo marumong Dintwana ntwana tse dintsi^{tri} Matēbēlē a' a xa Mašhāhane a di lwelēxo xa ba le Marabastata xo be xo fadiwa bana ba monna yo.

Ba kwala hudu ka ntwana ya Maxadimana xobane ōna Maxadimana a be a ratile xo fetša Matebele. Xo tse thwe a vile xo fihla ba feela, ba re xo kxosi: "Ke hwele xwe kxono ya Taxo e

M.E. Ledwaba
 S. Theresa School
 Doozfontein
 P.B. Kunsklop
 via P.P. Rust

K34/11

xōna yeo e nwa xo byalwa. Kxomo yeo e
 be e le taodi ya diva. E be e sa troxe
 xe manaba a tla fetša sethišaba.
 Leina la yōna xo be xo thwe ke "Phuti";
 e vêtwa ka xove ke "Phuti ka dumma
 Šhakoleng, kxomo ya bo Mmakxoko 'a
 bo Ledwaba" Xo thwe a vile xe a fihla
 Maxadimana e se sethišaba. A re xo yēna
 mohumaxadi "Mmathšipi, kxomo ye' ya
 Xaxo e tla tsaxa neng?" yēna a re "Le
 sa hlaba" Xomme ka pale di vile xe
 di theoxa Dipharana-motaxa, mokxosi
 wa lla "iii uuu moiatē o a swa" ya ba
 banna ba feditšwe ke Maxadimana, a
 bile a setšie a nametšie xodimo xa
 dintlo. Tša fihla Dittōla-motōra xwa
 lla selipē le lerumō, Maxadimana
 a re "xaxa" ba a tloša, ba tōna
 mokxōmana Lexadimana, a ēma a re
 "Nthopeng ke kxomō" motho a re o' kile
 a thopa ba ba kae?" a mo vēma ka
 selipē a mo kxoba ka letase. Ba
 fetša Maxadimana, noka ya Motawane

History II Continued

S149

K34/11

3

ya sála e éla madi fela ya fetša
 lebaka le le tete xo sa nwe motho,
 meetse e le madi fela. Byale ba boya ba
 boloka bahu ba bona xwa llwa xwa
 buša xwa humolwe.

Morwa wa Dibane e be e le Mathulamisa.
 Yena xe a buša xwa ba le ntwa e
 kxolo dithsaba tse dintsi tša tsoela
 sethsabana se sa Matébélé. E be e le
 ba xa Mothiba, ba xa Dikxale, ba xa
 Molépi le ba xa Mphahlilé xote le
 ona Maxadimana. Dithsaba tse tša
 rata xo fetšisa Matébélé, fela ona a
 ve ha xobane e le bo-mahlwa-a-di-
 bona a pala ruri, le ha thuso ya
 Modimo yeo a phelaxo. Ha 'tsatši Leo
 tša tšwa tša ikxetha Diila-Makhwa-
 a-kromo. Ba ve xe ba ve re pōta ka-
 mo, ba thenthe ruri, ba be ba
 bone xove marumō a makaka a' xa
 a thiošē mohlalani. Ke mo le ba
 Matlaleng (Mafiri) ba bonthsitsexo
 boxale bya nnete le leratō xo kxosi.

M. E. Ledwaba

3rd Theresa School

Doomfontein

P.O. Dinsklip

via P.P. Rust-

K34/11

4

Ka fao ntwa ya fenywa ke Matebele
 xomme dithiaba tšela tša boela xaê
 ka manyami a marolo ba tlozetê
 bahu ba ba sa balwero ka
 moraxo, marumonga Matebele.

Mathulamisa yêna a bêtêra morwa
 yeo a bitšwaxo Makadietša. ke yeo
 a tsebyaxo kudu ka la Masenya.

Yêna ka yeo a vêtwaxo ka xore
 Makadietša - seala - sa hlôlô;

Basotho ba re xe ba se bônâ ba thâbe.
 Jêng o' na le morwa yeo a bitšwaxo
 Lesiba, yêna o' sa phela, ke
 mokxalabyê, fêla o' sa kwahlile, o
 na le barwa ba banê ba ba phelaxo
 yo moxole. o' theeletšwe mokxalabyê
 Mathulamisa (Malesêla) ba dula
 xôna xa Maikâšane, morw'axwe le
 yêna o' na le morw'axwe yeo a
 theeletšwero mokxalabyê Dibane,
 yêna e sa le yo monyane kudu.

Ba tlozetê tša boxôši bya lefase, ke
 bakriste ka moka, barwa ke ditithêvê.

Serêto sa borwa ba Dibane (Matebele) ^{5 (49)}

Diphana-motaxa

X34/11

5

Dixôlôkwane weee; Marota boteng
 A sa votelesomotho, Diphana motaxa.
 Namane tsä xa Mma-mo-säla 'šopeng,
 Kxomo e tswaletšê šokeng mohlana wa lewa ke,
 Madimu we-ee! Maja kxomo-a- bo lekxôlwane,
 Ditlôla molôra, Di'ila makhura a kxomo
 Madimu weee, Iii uuuu!
 Hee namane tsä xa Mma-mo-säla-šopeng.
 Hee Diphana motaxa Namane tsä xa Mma-mo-säla-šopeng,
 Kxoxo' tala se lala Morwa Dibane'a Maxadima,
 Ke Moxeletlwa Mmusi wa xa Dibane,
 Ke Sengwapi sa Marota, Kxoxo tala se lala,
 Mathwibi a tšwa ke šikere selêpê.
 Geo ke Mathulamisa, lethokxanya mooka,
 Motho xa a re a se na bošôxêlô,
 A tloxa ka xo hlwa a itia thšwene.
 Aheee Ra-se-tla le kxomommi'a xohwile,
 Ngwan'a xa Ngwan'a Sephokamollô'a Tubatse,
 Ngwan'a bo Pudiša budiša Mohloxaneng,
 Ngwan'a bo Kamahlw'a-di-klaba
 a Dibane'a Maxadima. Madimu weee
 Di-ya-diva xa e xadime moraxo.
 Thoxoro seboko motho wa bo Mathselana.

M. E. Ledwaba
 5. Thwosa School
 n. Droomfontein K34/11
 P.B. Linskleij
 Via P.P. Rust-

Sefoša mesêbê, se re Ole Mapotšala wa xadima.
 Madimu we-e! Hee Dipharana motaxa,
 Ke Sekakampa sa Monye Maroteng.
 Mpa ke lesaka la bo Moxeletlwa,
 Pitsa e nthso ya mesidi ka xohle
 Axe! Dixo Lokwane sia kxomo
 Ke ba-bo Mahadietša'a seala sa hlōlō,
 Basotho ba re xe ba se bona ba thšabe,
 Bo Thāukudu mahlaleng'a Sekhabana,
 Le bo Lekaba madimetsa,
 Mma-mo-xwadi-wa mabêlê,
 Pap'axwe Lesaba ke Sexaxapa.
 O dutšie Lekxwaxeng'a Tibana
 Ii uuu uxe e! Dittlōla melōra
 Ke ba bo Motlā'a motom'a polase
 Ra-se-tla le pitsa, Ka O tla le pitsa, moxopo o' kae?
 E tšwa-xōna di-tšwa pitseng,
 Di jêlwa moxopang
 Hee Dipharana motaxa, Madimu we-e!
 Hee Marota-boteng, a sa rotelexo motho
 Ke ba xa kxoxo tala se lala
 Moru'a Dibane'a Maxadima, Sengwapi sa
 Marota, Mahwibi a tšwa ke šikere selêpê.
 End. S 49